XI. *Item* Alexander Papa II. omnibus Epiſcopis Hiſpaniæ. [c. an. 1068. *Româ in Hiſpaniam.*]

Judæos non debemus perſequi, ſed Sarracenos.

r Ivo, p. 13. c. 114. Pann. l. 8. c. 29.

DIſpar [r] 4 nimirum eſt Judæorum & Sarracenorum cauſa. In illos enim qui Chriſtianos perſequuntur, & ex urbibus, & propriis ſedibus pellunt, juſtè pugnatur: hi verò ubique ſervire parati ſunt.

¶ Pith. 4 *Diſpar.*] Catal. Teſt. Verit. p. 157.

ſ *al.* Hermanno.

XII. *Item* Joannes VIII. Demago [ſ] Duci glorioſo. [c. an. 876. *Romæ.*]

Qui crimina, quæ poteſt emendare, non corrigit, ipſe committit.

t Ivo, p. 10. c. 70. Pann. l. 8. c. 20.

PRæterea [t] Devotionis tuæ ſtudium exhortamur, ut contra marinos latrunculos, qui ſub prætextu tui nominis in Chriſticolas debacchantur, tantò vehementiùs accendaris, quantò illorum pravitate famam tui nominis obfuſcatam fuiſſe cognoſcis: quoniam licèt credi poſſit, quòd te nolente illi navigantibus inſidientur; tamen, quia à te comprimi poſſe dicuntur, niſi eos compeſcueris, innoxius non habeberis. Scriptum quippe eſt: [Qui crimina, cùm [u] poteſt emendare, non corrigit, ipſe committit.]

u *al.* quæ.

XIII. *Item* Hieronymus ad Riparium contra Vigilantium. [an. 406. *è Palæſtina in Galliam.*]

Crimen punire pro Deo, non eſt crudelitas, ſed pietas.

x Ivo, p. 10. c. 72. Pann. l. 8. c. 21. y *Num.* 25. z 4. *Reg.* 1. a *Matth.* 10. b *Act.* 5. c *Act.* 13. d *Deut.* 13.

LEgi [x] Syromaſten [y] α Phinees, auſteritatem [z] Heliæ, zelum [a] Simonis Chananæi, Petri [b] ſeveritatem Ananiam & Sapphiram trucidantis, Paulique [c] conſtantiam, qui Elymam magum viis Domini reſiſtentem æterna cæcitate damnavit. Non eſt crudelitas β crimina pro Deo punire, ſed pietas. Unde & in Lege dicitur [d]: *Si frater tuus, & amicus, & uxor, quæ eſt in ſinu tuo, depravare te voluerit à veritate; ſit manus tua ſuper eos, & effunde ſanguinem eorum.*

¶ Corr. Rom. α *Syromaſten.*] B. Hieronymus *Numer.* 25. & *in c.* 2. Malachiæ, σειρομάστην, pugionem interpretatur: tertio autem libro Reg. *c.* 18. & *lib.* 4. *c.* 11. haſtam, velut etiam Heſychius, qui ait σειρομάστην, eſſe εἶδος λόγχης.

β *Non eſt crudelitas.*] In editione Romana legitur, *non eſt crudelitas, pro Deo pietas.* In Lugdunenſi verò, *non eſt crudelitas pro Deo, ſed pietas:* lectio tamen Gratiani non videtur rejicienda.

XIV. *Item* Joannes Chryſoſtomus ſuper Matthæum, *homil.* 17. *ad c.* 5. [c. an. 400. *Conſtantinopoli.*]

Quædam in veteri Teſtamento licebant, quæ in novo prohibentur.

e Ivo, p. 10. c. 65. Pann. l. 8. c. 18. f *Num.* 25. g *Gen.* 22. h *Act.* 5.

OCcídit [e] Phinees [f] hominem, & reputatum eſt illi ad juſtitiam. Abraham verò [g] non ſolùm homicida, ſed etiam parricida (quod certè gravius eſt) effectus, magis Deo, magiſque complacuit. Petrus [h] geminum fecit homicidium: fuit tamen opus ſprituale, quod factum eſt. Non ſola igitur reſpiciamus opera, ſed tempus, & cauſam, & voluntatem, & perſonarum differentiam: & quantacumque alia ipſis operibus acciderint, diligentiſſimè inquiramus. Non enim poſſumus ad veritatem aliter pervenire.

XV. *Item* Nicolaus Papa I. ad conſulta Bulgarorum, *c.* 46. [an. 866. *Româ in Bulgariam.*]

Neceſſitate inſtante, etiam in Quadrageſimalibus diebus bellum inire licet.

i Ivo, p. 10. c. 93. Pann. l. 8. c. 37. k opportunitas. *orig.* & *Ivo.*

SI nulla [i] urget neceſſitas; non ſolùm in Quadrageſimali tempore, ſed omni eſt à præliis abſtinendum. Si autem inevitabilis urget importunitas [k]; nec Quadrageſimali tempore pro defenſione tam ſua, quàm patriæ, ſeu Legum paternarum, eſt bellorum proculdubio præparationi parcendum: ne videlicet Deum videatur homo tentare; ſi habet quod faciat, & ſuæ, ac aliorum ſaluti conſulere non procurat, & ſanctæ Religionis detrimenta non præcavet.

XVI. *Item* Gregorius I. in Dialog. *lib.* 2. *c.* 30. [an. 593. *Romæ.*]

Petrus Ananiam, & Sapphiram increpando morti tradidit.

l Anſel. l. 13. c. 16. Ivo, p. 10. c. 67. Pann. l. 8. c. 19. m *Act.* 9. & 5.

PEtrus [l], qui Tabitham [m] mortuam orando ſuſcitavit, Ananiam, & Sapphiram mentientes morti increpando tradidit. Neque enim oraſſe in eorum extinctione legitur; ſed ſolummodo culpam, quam perpetraverant, increpaſſe. Conſtat ergo, quòd aliquando hæc ex poteſtate, aliquando verò exhibentur ex poſtulatione; dum & iſtis vitam increpando abſtulit, & illi reddidit orando.

XVII. Idem Veloci Magiſtro militum, *lib.* 12. *Epiſt.* 21. [an. 604. *ibid.*]

Beatus Gregorius quoſdam hortatur, ut milites congregent, & contra hoſtes arma viriliter parent.

n Et. *orig.* o Polyc. l. 7. tit. 13. Anſ. l. 15. c. 6. Ivo, p. 10. c. 90.

UT [n] pridem [o] expreſſimus Gloriæ veſtræ, quia milites illuc erant parati venire: ſed quoniam inimicos congregatos, & huc diſcurrere Epiſtola veſtra ſignificaverat; hæc eos hic cauſa retinuit. Nunc verò utile eſt viſum, ut aliquanti illuc milites tranſmittantur, quos Gloria tua admonere, & hortari, ut parati ſint ad laborem, ſtudeat: & occaſione inventa cum glorioſis filiis noſtris Mauricio, & Vitaliano loquere, & quæcumque vobis Deo adjutore pro utilitate Reip. ſtatuerint, facite: & ſi hic, vel ad Ravennates partes, nec dicendum Ariulphum [p] cognoveritis excurrere; vos à dorſo ejus ita ſicut viros decet fortes, laborate: quatenus opinio veſtra ex laboris veſtri qualitate ampliùs in Republica Deo auxiliante, proficiat. Illud tamen præ omnibus admonemus, ut familiam Maloin α, & Adobin, Vigildi, atque Gruffingi, quæ cum glorioſo Mauricio Magiſtro militum eſſe noſcuntur, ſine magno, vel excuſatione relaxes: quatenus venientes illuc homines, & prædicti viri cum eis ſine aliquo impedimento debeant ambulare.

p *al.* Arnulphum.

¶ Corr. Rom. α *Maloin.*] Hæc nomina ſunt repoſita, quemadmodum habentur in codicibus Epiſtolarum impreſſis, & manuſcriptis. Antiqua autem exemplaria Gratiani, & à vulgatis, & inter ſe valdè hoc loco diſcrepant.

XVIII. *Item ejuſdem* Mauricio, & Vitaliano, *lib.* 12. *Epiſt.* 23. [an. 604. *ibid.*]

q Polyc. *ibid.* Anſ. l. 13. c. 3. r *al.* Arnulphus. s *al.* ſubditione. t comprehendi. *orig.* u *al.* ſcultas.

SUpplicitter [q] gloriæ veſtræ per filium noſtrum Vitalianum, cum quo & tractetis, & verbo, & ſcripto mandavimus. Undecimo autem die menſis Junii Ariulphus [r] hanc Epiſtolam, quam vobis direximus, tranſmiſit: & ideò relegentes eam videte, ſi in fide ſua Suanenſes, quam Reip. promiſere, perſtiterunt: obſideſque dignos, de quibus poſſitis confidere, ab eis percipite: & inſuper eos denuò α ſacramentis obſtringite, reddentes eis quod loco pignoris ſuſtuliſtis, & ſermonibus veſtris eos ſanantes. Si autem manifeſtiſſimè cognoveritis, eos cum Ariulpho de ſua ſubjectione [s] locutos fuiſſe, vel certè obſides ei dediſſe; ſic ut nos Ariulphi Epiſtola, quam vobis direximus, dubios reddidit, ſalubri conſilio pertractantes, ne in aliquo anima β veſtra, vel β noſtra de ſacramentis gravetur, quidquid utile Reip. judicaveritis, peragite. Sed ita faciat Gloria veſtra, ut neque ſit aliquid, unde poſſimus ab Adverſariis reprehendi [t], neque in quo utilitas Reip. (quod Dominus avertat) negligatur. Præterea glorioſi filii noſtri Caſtorii, quia quantum comperi, hoſtis γ multitudinem habet collectam, & in Marchia δ dicitur reſidere: & ſi huc curſum, Deo ſibi irato, mittere voluerit, vos loca ipſius (quantùm vos Dominus adjuverit) deprædamini; aut certè Sculpas [u] ε, quos mittitis, ſolicitè requirant; ne dolens factum ad nos diſcurrat.

¶ Corr. Rom. α *Denuò.*] Abeſt hæc dictio à codicibus Epiſtolarum excuſis, & manuſcriptis: eſt tamen in vetuſtis etiam Gratiani, & apud Anſelmum.

β *Veſtra, vel.*] Hæ duæ voces non ſunt in codicibus Epiſtolarum: ſed apud Anſelmum.

γ *Hoſtis.*] In Epiſtolis Beati Gregorii partim legitur, *hoſtem collectum habet:* partim verò, *hoſtis collectam habet.* Apud Anſelmum verò eſt, *hoſtem collectam habet.*

δ *In Marchia.*] In Epiſtolis impreſſis eſt, *Narinas:* in uno autem manuſcripto codice, *Narnia.*

ε *Sculpas.*] In pleriſque vetuſtis, ſicut etiam in codicibus B. Gregorii impreſſis, & manuſcriptis, legitur, *Scultas:* quæ vox etiam apud Paulum Diaconum, & alios Scriptores ſignificat exploratores, quod vidit etiam autor Gloſſæ.

¶ Pith. ſ *Scultas.*] Ita etiam V. C.

" GRATIAN. " 3. *Pars.*

IN Regeſto etiam legitur, quòd B. Gregorius civibus Thuſciæ, ut contra Longobardos arma pararent, mandavit, & militantibus ſtipendia decrevit. Hoc ergo exemplo, & præmiſſis autoritatibus claret, quòd Sacerdotes, etſi propria manu arma arripere non debeant; tamen vel his, quibus hujuſmodi officia commiſſa ſunt, perſuadere vel quibuſlibet, ut ea arripiant, ſua autoritate valeant imperare. §. 1. Sed objicitur illud

XIX. Nicolaus ad Ludovicum, & Carolum Reges. [an. 865. *Romæ.*]

Epiſcopi non debent militaribus occupari negotiis.

x Ivo, p. 5. c. 334. y 2. *Tim.* 2. z *al.* orationi. *orig.*

REprehenſibile [x] valdè conſtat eſſe, quod ſubinſultibus dicendo, majorem partem omnium Epiſcoporum die noctûque cum aliis fidelibus ſuis contra Piratas α maritimos invigilare, ob idque Epiſcopi impediantur venire; cùm militum Chriſti ſit Chriſto ſervire: militum verò ſeculi ſeculo, ſecundùm quod ſcriptum eſt [y]: *Nemo militans Deo implicat ſe negotiis ſecularibus.* Quòd ſi ſeculi milites ſeculari militiæ ſtudeant; quid ad Epiſcopos, & milites Chriſti niſi ut vacent orationibus [z]?

¶ Corr. Rom.] Epiſtola, ex qua ſumptum eſt hoc Caput, extat Romæ in Monaſterio Dominicanorum, ſcripta Ludovico, & Carolo Regibus: cujus initium eſt, *Credimus ex Dei dono,* in qua de Carolo, ſermonem propriè ad ipſum convertens, queritur Pontifex, ob quaſdam excuſationes, & hanc præcipuè, quæ hoc Capite continetur, nullos Epiſcopos Romam ad Synodum, quam ipſe habere volebat, miſſos fuiſſe. Propterea mutatus eſt titulus, qui anteà erat, *ad Carolum Imperatorem.*

¶ Pith. α *Piratas.*] Northmanos, Sigebert. an. 889. vide ſuprà *diſt.* 18. *can. Si Epiſcopus.*

XX.

XX. *Item* Gregorius Papa I. *lib.* 7. *Epiſt.* 1. ad Sabinianum. [an. 597. *Romæ.*]

In mortem cujuslibet hominis Epiſcopi ſe miſcere formident.

SI in morte Longobardorum me miſcere voluiſſem; hodie Longobardorum gens nec Regem, nec Duces, nec Comites haberet; atque in ſumma confuſione eſſet diviſa. Sed quia Deum timeo, in mortem cujuslibet hominis me miſcere formido.

GRATIAN. " Ecce quòd Nicolaus Papa prohibet Epiſcopos ſeculari militia occupari: nec etiam contra maritimos Piratas permittit eos ad pugnam accedere. Quomodo ergo Leo Papa adversùs Sarracenos urbem egreditur; & ut eos procul à littore arceat, populum undique convocat, & ſuorum injurias præſentialiter vindicat, atque cum Gregorio milites ad arma invitat? Sed notandum eſt quoſdam Epiſcopos Levitica tantùm portione eſſe contentos: qui, ſicut in Dei ſorte tantùm numerantur; ſic ipſum Deum ſolummodo in

a *Pſal.* 15. " hereditatem accipiunt, dicentes [a]: *Dominus pars hereditatis meæ.* His nihil eſt commune cum Principibus ſeculi; quia temporalia penitùs abjiciunt, ne eorum occaſione Legibus Imperatorum obnoxii teneantur. Talibus nulla occaſio relinquitur occupationis ſecularis militiæ: quia cùm de

b *Matth.* 17. " decimis, & primitiis vivant; tamquam filii [b] ſummi Regis in omni Regno à terrenis exactionibus liberi ſunt; ita, ut

c *Joan.* 14. " dicere valeant [c]: *Venit Princeps hujus Mundi, & in nobis non habet quidquam.* Porrò alii ſunt, qui non contenti decimis, & primitiis, prædia, villas, & Caſtella, & civitates poſſident; ex quibus Cæſari debent tributa; niſi Imperiali benignitate immunitatem ab hujuſmodi prome-

d *Matth.* 22. " ruerint. Quibus à Domino dicitur [d]: *Reddite quæ ſunt Cæſaris, Cæſari; & quæ ſunt Dei, Deo.* Quibus idem

e *Rom.* 13. " Apoſtolus [e]: *Reddite omnibus debita, cui tributum, tributum; cui vectigal, vectigal.* Unde

XXI. Ambroſius ad Marcellinam ſororem, *Epiſt.* 33. [an. 387. *Mediolani.*]

Eccleſiæ Imperatoribus non ſunt obnoxiæ.

COnvenior ipſe à Comitibus, & Tribunis, ut Baſilicæ fieret matura traditio, dicentibus Imperatorem jure ſuo uti, eò quòd in poteſtate ejus eſſent omnia: Reſpondi, ſi à me peteret quod meum eſſet, id eſt, fundum meum, argentum meum; jus hujuſmodi meum me non refragaturum; quamquam omnia, quæ mea ſunt, eſſent pauperum: verùm ea, quæ Divina ſunt, Imperatoriæ poteſtati non eſſe ſubjecta. Si patrimonium petitur, invadite; ſi corpus, occurram. Vultis in vincula rapere? vultis in mortem? voluptati eſt mihi, non ego me vallabo circumfuſione populorum, nec altaria tenebo vitam obſecrans; ſed pro altaribus gratiùs immolabor. Horrebam quippe animo, cùm armatos ad Baſilicam Eccleſiæ occupandam miſſos cognoſcerem; ne, dum Baſilicam vindicant, aliqua ſtrages fieret, quæ in perniciem totius vergeret civitatis: orabam, ne tantæ Urbis, vel potiùs totius Italiæ buſto ſuperviverem. & *infrà.* §. 1. Mandatur, trade Baſilicam, hoc eſt: *Dic*

f *Job.* 2. *aliquod* [f] *verbum in Deum, & morere:* nec ſolùm dic adversùs Deum, ſed etiam fac adversùs Deum. Mandatur, trade altaria Dei. Urgemur igitur præceptis Regalibus: ſed

g *Job. ibid.* confirmamur Scripturæ ſermonibus, quæ reſpondit [g]: *Tamquam una ex inſipientibus locuta es. Et in Oratione con-*

h Polyc. *l.* 4. *tit.* 15. i *al.* vos. k Sup. *eâd.* *non pila.*

tra Auxentium. §. 2. Quid ergo [h] turbamini? volens numquam jus [i] deſeram: coactus [k] repugnare non novi; potero dolere, potero flere, potero gemere: adversùs arma, milites Gothos quoque lachrymæ meæ mea arma ſunt. Talia enim ſunt munimenta Sacerdotis. Aliter nec debeo, nec poſſum reſiſtere. & *paulò inferiùs.* §. 3. Utinam eſſem ſecurus, quòd Eccleſia Hæreticis minimè traderetur: ad Palatium Imperatoris irem libenter, ſi hoc congrueret Sacerdotis officio, ut in Palatio magis certarem, quàm in Eccleſia. Sed in Conſiſtorio non reus Chriſtus ſolet eſſe, ſed Judex. Cauſam fidei agendam in Eccleſia quis abnuat? Si quis confidit, huc veniat. & *in ead. Epiſtola ad Marcellinam.* §. 4. Allegatur, Imperatori licere omnia, ipſius eſſe univerſa. Reſpondeo. Noli te gravare Imperator, ut putes te in ea, quæ Divina ſunt, Imperiale aliquod jus habere, noli te extollere; ſed ſi vis diutiùs im-

l *Matth.* 22. perare, eſto Deo ſubditus. Scriptum eſt [l]: *Quæ Dei, Deo; quæ Cæſaris, Cæſari.* Ad Imperatorem Palatia pertinent, ad Sacerdotem Eccleſiæ. Publicorum tibi mœnium jus commiſſum eſt, non ſacrorum. Iterùm dicitur, mandaſſe Imperatorem, debeo & ego unam Baſilicam habere. Reſpondi, non licet tibi illam habere. Quid tibi cum adultera? Adultera eſt enim, quæ non eſt legitimo Chriſti conjugio copulata. *Et in ead. Orat. contra Auxentium.*

§. 5. Nabuthe ſanctum virum, poſſeſſorem vineæ ſuæ ſcimus interpellatum petitione Regia, ut vineam ſuam daret, ubi Rex ſucciſis vitibus olus vile ſereret, eúmque re-

m 3. *Reg.* 21. ſpondiſſe [m]: *Abſit, ut ego patrum meorum tradam hereditatem.* Regem contriſtatum eſſe, quòd ſibi eſſet alienum jus relatione juſta negatum: ſed muliebri conſilio deceptum α, morte in agrum veniſſe. Sanctus enim Nabuthe vites ſuas vel proprio cruore defendit. Si ille vineam non tradidit ſuam, nos trademus Eccleſiam Chriſti? Quid igitur à me reſponſum eſt contumaciter? Dixi enim conventùs, abſit à me, ut tradam Chriſti hereditatem. Si ille Patrum hereditatem non tradidit, ego tradam Chriſti hereditatem? ſed & hoc addidi, abſit, ut tradam hereditatem Patrum, hoc eſt, Dionyſii, qui in exilio cauſâ fidei defunctus eſt, hereditatem Euſtorgii Confeſſoris, hereditatem Myroclis atque omnium retrò fidelium Epiſcoporum. Reſpondi ego, quod Sacerdotis eſt. Quod Imperatoris eſt, faciat Imperator. Priùs eſt, ut animam mihi, quàm fidem auferat. & *infrà.* §. 6. Tributum Cæſaris eſt, non negatur. Eccleſia Dei eſt: Cæſari utique non debet adjici: quia jus Cæſaris eſſe non poteſt templum Dei. Quod cum Imperatoris honorificentia dictum nemo poteſt negare. Quid enim honorificentius, quàm ut Imperator Eccleſiæ filius eſſe dicatur? Quod cùm dicitur; ſine peccato dicitur: cum gratia dicitur. Imperator enim bonus intra Eccleſiam eſt, non ſupra Eccleſiam. Bonus enim Imperator quærit auxilium Eccleſiæ, non refutat. *Et ſuprà in eadem Oratione.*

§. 7. Si de meis β aliquid poſceretur, aut fundus, aut domus, aut aurum, aut argentum; id quod mei juris eſſet, reſpondi me libenter offerre: templo Dei nihil poſſe decerpere, nec tradere illud, quod cuſtodiendum, non tradendum acceperim. Deinde conſulere me etiam Imperatoris ſaluti; quia nec mihi expediret tradere, nec illi accipere. Accipiat enim vocem liberi Sacerdotis, ſi vult ſibi eſſe conſultum: recedat à Chriſti injuria. Hæc plena humilitatis ſunt, &, ut arbitror, plena affectûs ejus, quem Imperatori debet Sacerdos.

¶ Corr. Rom.] Caput hoc collectum eſt ex variis locis Epiſtolæ ad Marcellinam, & Orationis contra Auxentium de Baſilicis non tradendis, ut ſuis locis notatum eſt, inductis prioribus citationibus, quæ erant, & *infrà*, atque ex iiſdem locis multa ſunt emendata.

α *Deceptum.*] In originali ſtatim poſt hoc verbum ſequitur, *Nabuthe vites ſuas.*

β *Si de meis.*] Aptatus eſt hic locus, quantùm licuit, ex originali.

XXII. *Item* Urbanus Papa. [fortè c. an. 1090. *Romæ.*]

De ſuis exterioribus Eccleſiæ ſolvunt tributa.

TRibutum in ore [n] piſcis, piſcante Petro, inventum eſt: quia de exterioribus ſuis, quæ palam cunctis apparent, Eccleſia tributum reddit. Non autem totum piſcem juſſus eſt dare; ſed tantùm ſtaterem, qui in ore ejus inventus eſt: quia non Eccleſia dari Imperatori, non Pontificalis apex, qui in ore capitis Eccleſiæ præeminet, ſubjici poteſt Regibus: ſed ſanè, ut diximus, quod in ore piſcis invenitur, pro Petro, & Domino dari jubetur; quia de exteriobus Eccleſiæ, quod conſtitutum antiquitùs eſt, pro pace & quiete, quâ nos tueri & defenſare debent, Imperatoribus perſolvendum eſt. n *Matth.* 17.

Quamvis etiam hujuſmodi non videantur Imperialibus exactionibus ſubjiciendi. Nam, cùm tempore famis cunctorum Ægyptiorum terram ſibi emeret Pharao [o], atque ſub eadem fame ſuæ ſervituti cuncta ſubjiceret; Sacerdotibus ita neceſſaria ſubminiſtravit, ut nec poſſeſſionibus, nec libertate nudarentur, Domino ex tunc pronuntiante, Sacerdotes in omni gente liberos eſſe oportere. Unde hanc immunitatem dederunt Eccleſiæ, dicentes " GRATIAN. 4. *Pars.* o *Gen.* 47.

XXIII. Conſtantius, & Conſtans [p]. [imò Conſtantius an. 361. *Antiochiæ.*] p Cod. Theodoſ. *lib.* 16. *tit.* 2. *l.* 16.

IN qualibet [q] civitate, in quolibet oppido, vico, caſtello, municipio, quicumque voto Chriſtianæ religionis [r] meritum eximiæ, ſingulariſque virtutis omnibus intimaverit; ſecuritate perpetua potiatur. Gaudere enim & gloriari ex fide ſemper volumus, ſcientes magis religionibus, quàm officiis, & labore corporis, vel ſudore noſtram Remp. contineri. [Gratianus quoque [ſ], Valentinianus, & Theodoſius decreverunt, dicentes.] §. 1. Univerſos, quos conſtiterit cuſtodes Eccleſiarum eſſe, vel ſanctorum locorum, ac religioſis obſequiis deſervire, nullius attentationis moleſtiam ſuſtinere decernimus. [Imperator Juſtinianus [t].] q Anſel. *l.* 4. *c.* 14. r *al.* Legis. ſ Ibid. *l.* 26. t Cod. *lib.* 1. *tit. de ſacroſ. Eccl. l.* 18.

§. 2. Sancimus res ad venerabiles Eccleſias, vel Xenones, vel Monaſteria, vel Ptochotrophia, vel Brephotrophia, vel Orphanotrophia, vel Gerontocomia, vel denique aliud tale conſortium deſcendentes ex qualicumque Curialis liberalitate, ſive inter vivos, ſive mortis causâ, ſive in ultimis voluntatibus habita, à lucrativorum inſcriptionibus liberas eſſe, & immunes; Lege ſcilicet, quæ ſuper hujuſmodi inſcriptionibus poſita eſt, in aliis quidem perſonis ſuum robur obtinente: in parte autem Eccleſiaſtica, vel aliarum domuum, quæ hujuſmodi piis conſortiis deputatæ ſunt, ſuum vigorem pietatis intuitu mitigante.

Hinc etiam legitur " GRATIAN.

XXIV. In Pariſienſi Concilio. [imò Meldenſi *c.* 63. an. 845. *in Gallia.*]

De agro Eccleſiaſtico Presbyter non cogatur cenſum perſolvere.

SEcundùm [u] Canonicam autoritatem, & conſtitutionem Domini Imperatoris Ludovici de Eccleſiaſtico agro, & manſo, & de mancipiis, quæ ipſe ſuis Capitulis α conſtituit, vel ſi quilibet pro loco ſepulturæ aliquid largitus Eccleſiæ fuerit, de decimis β etiam 7, & oblationibus fidelium nullus quem- u Burch. *l.* 3. *c.* 53. Ivo, *p.* 3. *c.* 56. & *c.* 175.

Pars I. Tt